

Csányi János

Csányi János (Tschány János) 17. századi soproni polgár a város történetírója volt, krónikája jelentős forrása a városi, a magyar és az egyetemes történelemnek.

Evangelikus vallású családba született. Életéről a legtöbb információt kézirata árul el. Első felesége Tanner Erzsébet volt, akit 1668-ban vett feleségül, sokat betegeskedett és 8 évvel később elhunyt. Második házastársa Schwegler Erzsébet. Csányi János 1676-ban szerzett polgárjogot a városban, két év múlva városi csősz lett. 1678-1683 között kultánácsnok és egyben hegybíró (Bergmeister) lett, mellette a városi ispotály gondnokságát is ellátta. A városi események résztvevőjeként írt, de ezeken kívül kitért az országos történésekre is, krónikájában ezeket beszélte el. A feljegyzéseit németül írta, amelyek hiteles forrásokra hagyatkoztak. A 281 oldalas Ungarische Chronik naplószerű bejegyzéseket tartalmaz, az 1670-1704 közötti időszakot öleli fel. Thökölyről, a Rákóczi szabadságharc eseményeiről, a vármegyei pusztításokról írt. Beszámolt a napi életről, az árakról, a hetipiacról. Feljegyezte az időjárási helyzetet, hatását az adott év termésére, a természeti katasztrófákat is felsorolta. A napló az 1704. évvel fejeződik be, már az utolsó egész évet fia Csányi György Fülöp (szül. 1685. november 10.) írta. Csányi János naplójának kiadása Paur Iván érdeme, aki már 1834-ben Sopronban Heckenast Dániel aranyművesnél a kéziratot megtekintette és 1851-ben a Magyar Nemzeti Múzeum megvásárolta. A Magyar Történelmi Tár V. kötetében magyarázó előszót írt hozzá Paur (Pest, 1858. 8-r. 231. l.) és 15 okmánymelléklettel együtt jelent meg.

A krónika már online is elérhető:

http://real-j.mtak.hu/4110/1/MagyarTortenelmiTar_1858_05_1_05.pdf

Csányi János 1723. szeptember 29-én hunyt el. A Fövényverem utca 1. számú ház falán márványtábla hirdeti, hogy „Ebben a házban lakott Csányi János az 1670-1704 évek krónikása”

Irodalom:

Sarkady Sándor (szerk.): Aranykönyv 2000. Sopron: Quint Reklámügynökség, 1999. p. 30.

Tschány's, Hanns: Ungarische Chronik Pest: MTA Tört. Bizottmánya, 1858

Csányi János soproni lakos XVII. századi naplójából In: Természettudományi közlöny 21. évf.. 234. sz. (1889) p. 58.

Csányi János - Paur Iván: Csányi János Magyar krónikája, 1670-1704 In: Magyar történelmi tár : 1. sorozat 3. évf. 5. sz. (1958). p. 7-231.

A céltáblákat szőlő díszítse! : Szőlő- és lövészünnepek Magyarországon a 16-19. században: Traubenfeste und Freyschiessen vom 16. bis 19. Jahrhundert in Ungarn: Budapest : összeállította, fordította: Kovács József László Országos Széchényi Könyvtár, 2009.

Internet:

Magyar Történelmi Társaság Hozzáférés módja: <http://real->

[j.mtak.hu/4110/1/MagyarTortenelmiTarsasag1858o51o5.pdf](http://real-j.mtak.hu/4110/1/MagyarTortenelmiTarsasag1858o51o5.pdf) Letöltés: 2017.02.09.